

ніж удвічі. У зоні Лісостепу порівняно зі стандартом Подолянка (4,03 т/га) найвищу врожайність забезпечив сорт Трудівниця миронівська (4,19 т/га). Упродовж періоду вегетації 2016/17 р. у зоні Полісся температурний режим був оптимальним, що сприяло підвищенню врожайності більшості сортів. Порівняно з Подолянкою (8,73 т/га) найвищий урожай забезпечив сорт Господиня миронівська (9,62 т/га), який істотно перевищував стандарт в обох зонах дослідження.

Урожайність досліджуваних сортів у 2017/18 р. в Лісостепу та Поліссі відмічали на рівні стандарту Подолянка з незначним варіюванням. Але все ж таки вищу врожайність спостерігали в Лісостепу, оскільки погодні умови року із середньодобовою температурою (8,9 °С) та достатнім вологозабезпеченням (ГТК = 1,9) були сприятливими. У зоні Полісся ймовірним фактором зниження її стало вилягання посівів як наслідок перезволоження за середньодобової температури 9,1 °С (ГТК = 2,5).

За роки досліджень (2015–2018 рр.) вищою встановили врожайність у пункті кліматичної зони Полісся, де погодні умови відмічали більш сприятливими для її формування (2015/16, 2016/17 рр.). Отже, на основі аналізу погодних умов Лісостепу і Полісся та рівня врожайності пшениці м'якої озимої в даних екосистемах визначено варіабельність сортів залежно від аутоекологічного впливу та їх диференціацію за тривалістю періодів вегетації.

УДК 633.111.1:631.526
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ
ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ІНОЗЕМНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО
СТЕПУ УКРАЇНИ

В.А.КЕНЄВА, аспірант
З.В.БІЛОУСОВА, кандидат с.-г. наук

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра
Моторного

За даними офіційної статистики станом на 2018 рік під озимими зерновими культурами було зайнято 7,2 млн. га, з них 6,2 млн. га відводилось під пшеницю озиму. На теперішній час в Україні важко знайти господарство, яке б не займалось вирощуванням вказаної культури. Це свідчить про те, що пшениця є основною і однією з найбільш затребуваних у країні і займає вагому частину структури посівних площ. Але для отримання якісного і максимально великого врожаю потрібно враховувати низку факторів, які впливають на продуктивність рослин. Одним із таких факторів є оптимальний підбір сорту, на частку якого припадає 20-28 % приросту врожаю.

Останнім часом селекціонери створюють все більше нових сортів лише з однією метою – підвищення зернової продуктивності. Разом з тим відбувається

активне впровадження сортів іноземної селекції, реакція яких на стресові умови Південного Степу України мало вивчена. Загалом в державному реєстрі сортів рослин придатних для поширення в Україні на 2019 рік було включено 489 сортів пшениці озимої, з яких 121 – іноземної селекції. Тому питання визначення реакції сучасних сортів на умови вирощування в кожному конкретному регіоні є важливим і потребує подальшого вивчення.

Метою дослідження було провести порівняльну оцінку сортів пшениці озимої вітчизняної та іноземної селекції в умовах Південного Степу України. Польові дослідження виконувались в умовах Мелітопольського району Запорізької області впродовж 2018-2019 рр.

Для дослідження було використано сорт вітчизняної селекції Шестопалівка, який входить до ТОП-15 найпопулярніших сортів пшениці озимої в Україні та Мейсон - канадський трансгенний озимий сорт пшениці, науково розроблений в 2016 р. на основі нано-технологій.

В результаті проведених досліджень було відмічено, що для сорту Мейсон проходження фаз вегетації було швидшим, ніж для сорту Шестопалівка, що сприятливо позначились на формуванні листкової поверхні. Так площа листкової поверхні на всіх фазах її визначення найбільш максимально була сформована у рослин сорту Мейсон і в середньому за весняний період вегетації становила 55 тис.м²/га, а для рослин сорту Шестопалівка - на рівні 33 тис.м²/га. Сума хлорофілів а і b в листках рослин пшениці озимої майже на всіх етапах розвитку переважала у сорту Мейсон і в середньому за весняний період вегетації була на 9% більшою, порівняно із сортом Шестопалівка.

При настанні фази колосіння було відмічено уповільнення розвитку рослин сорту Мейсон, що спричинило подовження міжфазного періоду цвітіння – налив зерна, оскільки остання фаза припала на стресові погодні умови (висока температура, низька вологість повітря), що відповідним чином і вплинуло на біологічну урожайність.

Аналіз структури врожаю показує, що кількість зерен в колосі у сорту Мейсон була на 12% більша, ніж в сорту Шестопалівка, а маса 1000 зерен – на 30% відповідно меншою. Внаслідок чого біологічна урожайність для сорту Мейсон становила 7,4 т/га, що на 31% менше порівняно із сортом Шестопалівка. Це досягається за рахунок кращої озерненості як головного колоса і колосків бічних пагонів, так і більшої маси зерна.

Таким чином не зважаючи на те, що сорт Мейсон протягом весняного періоду вегетації переважав за ростовими процесами сорт Шестопалівка, несприятливі погодні умови в період наливу зерна не дали можливості рослинам реалізувати свій потенціал продуктивності.

УДК 635.9:581.4:631.544.4

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ СОРТІВ ШЛЮМБЕРГЕРИ ЗА ДОРОЩУВАННЯ У ЗИМОВИХ ТЕПЛИЦЯХ

І.Л. Гаврись, кандидат с-г. наук